

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

→ Manuscrite nu se înapoiază ←

Scrisori nefrancate se refuza.

DRAPELUL

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MARȚI, JOI și SÂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.,
pe 3 luni 3 cor., pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE
se acordază conform tarifului.
Un număr singurată 10 bani.

*Rugăm pe on. abonați, al
cărora abonament expiră cu 30
Iunie st. v., să grăbească în bine
înțelesul lor interes a renouă abo-
namentul fără întârziere, cu să
nu fim nevoiți a le sistă tri-
miterea foi.*

Lugoj, 23 Iunie (6 Iulie) 1905.

Fiind dieta ajurnată prin auto-
graf regal până la toamnă se face
acum încercarea a transpune *lupta
în municipii*, bastioanele de odi-
nioară ale vieții administrative au-
tonome, din cari au mai rămas
însă numai cadre seci.

Până acum a luat deja o serie
de comitate și orașe poziție hotă-
rită atât pentru postulatele națio-
nale ale majorității dietale, cât și
contra legalității funcționării actu-
alului guvern neparlamentar.

În fața acestei situații se im-
pune întrebarea, că pentru noi
membrii partidului național:
Care este cea mai corectă ati-
tudine?

Răspunsul ne pare de tot sim-
plu și dat atât prin teoria consti-
tuțională, la care ținem neclintit,
cât și prin atitudinea noastră de
până acum.

Noi până acum ne-am pronunțat
neîncrederea față de toate gu-
vernele, cari s'au perondat dela
restabilirea constituției încoace,
pentru că nici unul din aceste gu-
verne nu ne-a oferit nici o garanță,
că în chestiunea cea mai vitală a
țerii — în chestiunea de naționali-
tăți — va căuta o soluțiune satis-
făcătoare și definitivă pe baza
dreptului, echității și a respectului
reciproc de drept.

FOITA „DRAPELULUI“

Petrea Străinul.

— Novelă —

De Mihail Sadoveanu.

(7)

În alți ani, s'a cufundat pe de-a
întregul în ticăloșie. În Iași, oraș mare
cu mahalale⁽¹⁾ multe și cu uliți înguste
și pline totdeauna de noroi, suflă des-
frânarea cum suflă vântul într'o gură
de peșteră umedă și întunecoasă. Vântul
acela l-a dus în întunec, l-a mână
tot mai tare, mai aprig, — a crescut,
s'a făcut furtună și l-a prăbușit în
adânc.

În crâșme murdare, se petrecea
până la ziuă. Femei amețite răcniau
în fumul acru al crâșmei, de gât cu
bărbați vineți la față de beție. Lăutari
somnoroși scârțâiau prin colțuri; trom-
boane⁽²⁾ străvechi hârâiau, răgeau, de-ți
spârgeau urechile. Petrea Vornicului
petrecea cu doi sergenți, prieteni, cari

⁽¹⁾ mahală: suburbii.

⁽²⁾ trombon: un fel de trâmbiță lungă com-
pusă din mai multe brațe.

N'avem deci nici un motiv de a
observa față de guvernul Fejér-
váry altă atitudine decât ceace
am observat față de guvernele de
până acum, dar n'avem nici motiv
de a accepta punctul de vedere al
coalițiunii opoziționale, din care
rezultă neîncrederea acesteia față
de actualul guvern.

Avem deci să propunem și să
votăm neîncredere guvernului Fe-
jérváry nu din motivele înșirate în
moțiunile coaliției opoziționale, ci
din aceleași motive, cari ne-au
condus până acum față de toate
guvernele, cari s'au succedat dela
restabilirea constituției încoace.

Ear față de conflictul acut ivit
între majoritatea dietală și Coroană
— ținând noi strict la teoria con-
stituțională — nu putem observa
altă atitudine decât neutralita-
tea cea mai desăvârșită.

Motivarea acestei atitudini a
noastre este earăși de tot simplă.

Voința națională ca izvor al
regimului constituțional se bazează
pe deplina concordanță între cei
doi factori suverani ai legislației,
între parlament și Coroană. Acești
doi factori sunt coordinați și nu este
admisibil, din punctul de vedere al
teoriei constituționale, ca un factor
să-și octroeze voința asupra celuilalt,
căci în acest moment ar în-
cetă de sine raportul de coordina-
țiune dintre acești doi factori. Po-
stulat necondiționat al regimului
constituțional este ca acești doi
factori să cadă pe deplin de acord
asupra politicii de guvernament,
căci numai în acest caz se poate
considera această politică ca is-
vorită din voința națională.

De prezent se prezintă situația
în modul următor: Un factor și
anume parlamentul caută să întro-

țineau mult la punga lui; beau vin cu
nemiluita, se prindeau cu femeile pier-
dute de după cap, până ce și în min-
tea lor prindea să plutească fumul care
umplea crâșma. În zori de ziuă, eșiau
zgreburii, clătindu-se, se îndreptau pe
străzi dosnice spre căzărni, pe când
în urechi tot mai bubuiau răgetele
aspre ale trombonului. Banii trimiși
de acasă și prietenia cu sergenții l-au
prăpădit.

A căzut și mai jos. În dosuri în-
tunecoase, noaptea, într'o baracă⁽³⁾
scundă, în dosul unei popicării, se
aprindea un felinar sărac. În slaba lu-
mină roșie se grămădiau fețele răvășite
de patimă ale jucătorilor. Bani de
aramă și de argint sunau, se strecurau
printre degetele tremurătoare. Glasuri
răgușite gemeau. — Se începea jocul:
cu nucile. Bancherul se așeză pe
vine la capătul scândurii, apucă în
mână cele opt bombițe, de lemn, le
pipăia, le așeză, privi la grămada de
gologani dinaintea lui, și le repeziă pe
scândură, cătră gaura din capăt. Dacă
întrau nuci cu soț în tioc, câștigă
bancherul. Cu mâni tremurătoare adună
câștigul, pe când în juru-i priviri păti-
mașe ardeau, ca ochi de fiare. Dacă
pierdea bancherul, cei din jur se repe-
ziau asupra gramezii de bani ca niște

⁽³⁾ baracă = putie.

ducă în politica de guvernament
reforme adânc tăietoare, reforme
pe cari — irelevant din ce motiv —
nu le admite ori nu le poate ad-
mite celălalt factor constitutiv al
voinței naționale, adecă Coroana.

Concluzia logică din acest con-
trast nu poate fi alta sub raportul
teoriei constituționale, decât că de
o parte nu este admisibil ca un
factor să-și octroeze voința asupra
celuilalt, de altă parte că reformele
adânc tăietoare în viața publică a
țerii, susținute de coaliția opozițio-
nală, care constituie majoritatea die-
tei, nu pot fi considerate ca isvo-
rite din voința națională, până ce
nu cad pe deplin de acord ambii
factori asupra lor, și prin urmare
că până atunci are să se susțină
în chestiunile de litigiu starea de
până acum.

O rezolvare pacinică a
conflictului noi numai în direcția
aceasta ne putem închipui și de
aceea noi nu putem observa în
actualul stadiu al conflictului altă
atitudine decât cea mai strictă
neutralitate.

Dacă se vor schimba astfel îm-
prejurările — ceea-ce astăzi nu se
poate prevedea — ca poporul no-
stru să poată și să fie nevoit
a lua poziție în acest conflict, vom
ști să ne stabilim atitudinea no-
astră amăsurat bunei noastre chib-
zuințe, până atunci însă n'are nici
un rost politic să ieșim din această
neutralitate.

Situația noastră politică este
destul de gravă și ar fi fatal, dacă
din nechibzuința noastră ne-am
agravă-o și mai mult.

sălbateci, se frământau, injurau, se
tăvăliau prin colb. În semiîntunecul
lugubru, privirile scâpărau, se auziau
scrâșniri de măsele și vorbe potolite
în cari clocotiă mânia. Și prin vizuniile
acestea ale patimilor a trecut Petrea,
s'a adăpat din veninul ticăloșiei și n'a
simțit cum, încet-încet, se prăpădește
dragostea pentru satul lui, pentru tre-
cutul senin, pentru ai lui, pentru lo-
godnică, pentru tot. Acolo s'a întovă-
rășit cu oameni cu un singur ochiu, în
care se aprindea mai multă ură decât
într'o mulțime mâniașă; acolo s'a
făcut frate-de-cruce cu ticăloși, cari
scrâșniau din măsele și într'ascuns
strângeau mânerul cuțitelor, cu oameni
cu capete zbârlite și cu priviri rătăcite,
cu toate paserile de pradă cari fug de
lumina zilei și de poliție.

Când s'a liberat din oaste, nu s'a mai
uitat îndărăt; vântul l-a dus tot înainte.
A început, ca dus de nebunie, viața
de haimană⁽⁴⁾. Din ce trăia? — În vi-
zuniile, unde sunau banii, eră destul
să aibă mână ageră și îndrăzneală:
banii treceau din buzunarele altora
într'ale lui și ale tovarășilor lui.

Eră frate-de-cruce cu doi: unul eră
poreclit Crapu, avea buza de sus
mare lată de două degete, împresurată
de un păr roș, aspru ca o coamă de

⁽⁴⁾ haimană: fără căpătâiu.

Aviz.

Acum cinci ani când am luat
inițiativa pentru fondarea ziarului
nostru „Drapelul“ am fost con-
duși de gândul de a da *în mâna
păturii noastre culte* un ziar po-
litic de tot independent, menit a
reprezentă de o parte spiritul ge-
nuin al politicii depuse în progra-
mul și concluzele partidului nostru
național, ear de altă parte a di-
scută de tot obiectiv și fără nici
un ascuț personal diferite che-
stiuni ce agită poporul nostru în
lupta sa pentru susținere și în-
naintare.

Astăzi, când este acest ziar în
al cincilea an al existenței sale, nu
ne mai revine nouă fondatorilor și
publiciștilor rolul de a spune ce
am voit să facem, ci acum aș-
teptăm liniștit verdictul marelui
public despre ceea-ce am făcut
de fapt.

Dar nu chestiunea aceasta mă
îndeamnă să scriu aceste șire.

Când am fondat «Drapelul» s'a
discutat mult chestiunea să facem
și un Număr pentru popor, ori
să scriem foaia așa ca și poporul
cu mai puțină carte să o înțeleagă.

Pentru a scoate și un Număr
așa zis popular ne-au lipsit mij-
loacele, ear pentru a scrie ziarul
în mod popular nu ne-am putut
decide din simplul motiv, că che-
stiunile ce am voit noi să desbatem
— amăsurat programului nostru —
întrec orizontul păturilor largi ale
poporului.

Astfel am fondat «Drapelul»
pentru pătura mai cu carte, pentru
așa zii «intelligenți», lăsând

porc; pe cellalt îl chemă Boeru, eră
din neam mare, orfan sărac, zvârlit pe
drumuri de rude din pricina ticăloșiilor
și a destrăbălărilor; avea o frunte mare,
bombată, mai umflată în stânga și mai
lată; din pricina aceasta, sprânceana
stângă eră mai sus decât cea dreaptă
și-i da o curioasă înfățișare de gânditor.
Între trupurile slabe ale acestor doi,
între figurile galbene, pline de fiere,
fața și trupul voinic al lui Petrea părea
un brad între doi spini.

Tustrei dormiau într'un bordeiu
întunecos și plin de fum, la marginea
orașului. În bordeiul acela, de multe ori
se petreceau beții înspăimântătoare de
rachiu; cei doi tovarăși ai lui Petrea
se schimbau în fiare cu ochi săngeroși;
Petrea se schimbă într'un animal mur-
dar în care a murit orice simțire. Fe-
mei pierdute, pustiite de boli și des-
frături, luau de multe ori parte la de-
străbălările lor. Nimic omenesc nu eră
în strânsura aceasta de bestii; viții des-
gustătoare își vărsau otrava, mergeau
mai departe decât bate închipuirea și
simțul omenesc.

Așa au trecut ani de nopți pline
de vifor, de neguri, de ploii. Petrea
Vornicului cădea tot mai jos, sufletul
muriă pustiit. A trecut, pentru tâlhării,
prin închisori; s'a întors mai rău și
mai prăpădit. Și în furtuna de patimă

chestiunea Numărului popular «pe zile mai bune».

Cu timpul am făcut tot numai la «Drapelul» îmbunătățiri ca foaie pentru pătura noastră cultă. Deși primul concluder luat avea în vedere numai o foaie politică săptămânală, am scos «Drapelul» îndată la început de 2-ori pe săptămână. În al doilea an al existenței — fiind sprijiniți de cercuri mai largi — am scos «Drapelul» deja de trei ori la săptămână, iar în anul următor i-am mărit formatul și conținutul. Toate acestea le-am făcut fără de a mări prețul de abonament — 1 cor. la lună — stabilit dela început.

Acum sosește momentul să ne facem și datoria față de popor în accepția largă a cuvântului. Dar ca să nu îngreunăm poziția «Drapelului» ne-am hotărât a fondă o foaie separată populară, pe deplin independentă, care va fi menită a răspunde trebuințelor poporului nostru.

Nu va fi foaie politică, ci numai curat națională. Va tracta chestiuni din sfera vieții populare în ton și mod potrivit. Va instrui, orientă și distrage poporul. Va expune în mod popular toate cele de trebuință pentru propășirea poporului. Va îmbogăți cunoștințele poporului, îl va informa despre cele ce se petrec în jurul său și în lumea mare și îl va îndemna la viață morală, cumpătată și trează, ferită de patimi și păcate. Va deschide poporului paginile glorioase ale trecutului nostru, ca să se inspire, îl va lămurii despre drepturi și datorințe ca să prindă încredere în forțele sale și va cultiva credința în viitorul mai demn, la care avem drept în urma originii, poziției noastre geografice și valorii noastre numerice și culturale.

Va face totul ca să contribuie la susținerea, aprofundarea și răspândirea conștiinței naționale, cel mai puternic factor în rezistența noastră față de tendințele cutropitoare ce ne amenință.

Dar nu va face politică militantă nici în chestiile mari ale țării și nici în chestiile noastre interioare de partid. Și nu va da loc nici nenorocitelor frecări și pole-

care-l mână înainte, niciodată nu s'a întrebat ce blăstem îl prigonește, de ce a zdrobit atâtea inimi în jurul lui.

Întâmplările l-au dus, cu tot cu tovarăși, în portul Galaților.

Într-o noapte, Boerul veni gânditor în cocioaba lor. Petrea sta întins jos, în tină, tehuiu⁵⁾ de somn și de beție; Crapu fumă dintr-o luleă murdară. Boerul se așază pe o cofă fără fund, își puse capu'n palme, coatele pe genunchi și rămase gânditor. O luminare de seu sfărăia în gâtul unei gărafi, împrăștiind fum și miros urât. Nici pat, nici masă, nimic; numai murdăria și clondire zvârlite, cari sticliau în lumina săracă. Pe sus, pânze afumate de painjeni tremurau la cele mai ușoare suflări ale vântului de afară.

«Ce stai așa; strigă deodată Crapu, scoțându-și din gură luleaua și scuipând negru; ce stai așa? Iar mai clocești vre-o prostie în capul tău cât o stamboală?»

— Hm! mormăi de jos Petrea, capul lui cât o stamboală!⁶⁾ și începă să ridă prostește.

— Ce gândești? răcnii iar Crapu, injurând cumplit. Mai bine ne-am pune pe treabă... Vai de capul nostru! iaca vine iarna și noi tot goi pușcă suntem.

⁵⁾ tehuiu = amețit, zăpăcit, distras.

⁶⁾ stamboală: baniță (măsură turcească).

mice de natură personală, cari subșapă liniștea și buna înțelegere între oamenii noștri la sat ca și la oraș.

În conformitate cu aceste aduc la cunoștința marelui public românesc, că deja cu începere dela 1 Iulie st. v. a. c. va apărea în editura și sub conducerea subscrisului ca redactor responsabil foaia populară săptămânală

„BANATUL“

în 4° mare cu 8 pagini numărul și ținând cont de exigențele timpului mai nou va costă exemplarul 2 cruceri = 4 fileri.

Pentru exemplare trimise cu posta va face abonamentul 1 cor. pe 3 luni. 2 cor. pe jumătate an și 4 cor. pe anul întreg.

Numerii vor purta datul de Duminecă, dar vor apărea cu o zi mai înainte, ca să sosească pretutindeni în țeară Dumineca.

Primul număr va purta datul de 3/16 Iulie 1905 și se va trimite ca număr de probă tuturor abonaților noștri.

Pentru răspândirea foii se caută colportori în toate centrele noastre, cari — bine înțelese — vor primi rabatul cuvenit.

Sperând că marele nostru public va sprijini cu însuflețire inițiativa noastră, încheiu cu strămoșescul

Fie în ceas bun!

Lugoj, 23 Iunie/6 Iulie 1905.

Dr. V. Branisce.

Notă. Comunicate și bani de abonament sunt a se trimite deocamdată la adresa mea.

Dr. V. B.

Dela congregația comitatului Arad.

La congregația extraordinară a comitatului Arad, ținută Luni, comitetul permanent a făcut propunerea, ca să i-se voteze guvernului neîncredere, ca organele comitatense să nu mai încasese și administreze dări pe seama statului și să se dea deplină despăgubire morală și materială oficianților, cari eventual vor fi destituiți din partea guvernului pentru neascultare. În numele Românilor dl Mihai Veliciu dovedind că în Ungaria nu există constituționalism adevărat și că lupta politică prezentă decurge din

— ...Iarna.. și noi tot goi pușcă...
rinji Petrea.

Crapu mai injură odată, apoi începă să tragă greu din luleă. Vântul văjăia afară pe uliți pustii și strănte.

«Fraților!», strigă deodată, vesel, Boeru, zvârlindu-se în sus; «mare bucurie, fraților! să vă pup, fraților! bani mulți, fraților! aur!...»

— «Ho-ho! ticălosule!» — răcnii Crapu, apucându-l de piept; «mai încet!»

— «Ho-ho!» — gemu și Petrea de jos.

— «Spune, ce este?» — întrebă Crapu, trăgând jos, lângă el, pe Boeru.

— «Spune...»

— «Bani, fraților! aur, fraților!» — urlă Boeru dând din mâni și zbătându-se în brațele buzatului.

— «Taci din gură! Ce-i? Vino mai aproape, Petre! Bețivule! târă-te mai aproape!»

Tustrei se alăturară, cap lângă cap, și Boeru începă să descante în colțul întunecos al bordeiului, pe când vânturile toamnei buciurau pe afară. Din când în când, Crapu grohăia⁵⁾ cu mulțămire. Vornicului și Boerului le sticliau numai ochii.

(Va urmă).

⁵⁾ grohăire: sunetul gutural al porcului când mănâncă.

interes șovinist și e îndreptată mai ales contra intereselor vitale ale națiunilor nemaghiare din țeară, declară că Românii — neputându-se însufleți pentru propunerea comitetului permanent — vor plăti darea și se vor prezentă de bună voie la asentare și că membrii români ai congregației sunt contra despăgubirilor propuse pe seama oficianților neascultători. Punându-se apoi la vot propunerea comitetului permanent Românii s'au reținut dela votare și astfel propunerea a fost primită unanim.

Revoluția în Rusia.

Plecarea lui «Potemkin» dela Constanța.

Duminecă a sosit la Constanța vasul de războiu «Potemkin» și cu 18 pușcături de tun a salutată orașul și apoi a arborat steagul revoluționar.

Comandantul portului Constanța, maiorul Negru, a mers pe vasul «Potemkin» și a provocat pe matrozii resvrățiți să părăsească portul sau să dezarmarea. Ei au declarat că dacă nu primesc din România alimente, apă și cărbuni, vor bombardă orașul. Ei au cerut 40 tone cărbuni, 60 tone apă de beut, 8 boi, 20 kgr. slănină, 200 litri vin, 20 bucăți săpun, 40 kgr. tutun, 100 kgr. legume. La ordinul guvernului român, comandantul portului Constanța a refuzat să dea matrozilor alimente și cărbuni.

Luni dimineața torpilor rusesc nr. 267, care însoția pe «Potemkin», a încercat să între în port. La aceasta vasul român «Elisabeta» a dat 3 pușcături asupra torpilorului, care apoi s'a depărtat repede.

«Potemkin» n'a mai bombardat Constanța și Luni după amiază s'a depărtat în direcție nord-estică, însoțit de torpilorul nr. 267.

Distrugătorul rus de torpile Stremitelny a primit ordin dela Odessa să caute pe «Potemkin» și să-l scufunde în mare. Până acum nu se știe unde se află «Potemkin».

Revolta pe vasul rusesc «Pobjedonoscev».

Matrozii de pe vasul de războiu «Pobjedonoscev» încă s'au revoltat și au ucis o parte din ofițerii vasului, iar pe ceilalți i-au închis. Comandantul lui «Pobjedonoscev» s'a sinucis.

Vasul «Pobjedonoscev» s'a predat Luni autorităților rusești din Odessa. Vasul a fost dezarmat și conducătorii matrozilor revoltați au fost arestați.

Situația la Odessa.

Stradele băjbăe de polițiști și armată. 32000 soldați sunt concentrați la Odessa. Populația pleacă. În decurs de 48 ore au părăsit orașul peste 30000 oameni.

Revoluționarii au vărsat în mare petrol și naftă și i-au dat foc. Vântul a dus focul în toate părțile și s'au aprins 15 năi mari. 12 vapoare și 50 corăbii cu vasele au ars scrum.

În măcelul de Mercari s'au prăpădit peste 3000 oameni.

Tribunalul marțial își începe activitatea. Toți conducătorii turburărilor vor fi împușcați, iar ceilalți revoluționari vor fi condamnați la muncă silnică pe viață.

Se anunță în mod oficial că cu ocaziunea turburărilor dela Odessa au murit 6000 oameni.

Acum e liniște la Odessa.

Revoluția în alte orașe.

La Vilna (Polonia-rusească) s'au resculat 1500 artișteriști. 17 conducători ai lor au fost împușcați.

La Nikolajew o bombă a ucis 4 Cazaci și 1 polițist. La Nikolajew și Sebastopol s'a proclamat starea de asediu.

La Lodz au fost împușcați la 3 Iulie n. 12 Ovrei revoluționari. Dintre răniții măcelului dela Lodz au murit în spitale 69. Tribunalul marțial a condamnat până acum la moarte 3 revoluționari.

Mareșalul nobilimei din Basarabia,

Teodosius, a fost ucis în noaptea de Luni spre Marți.

La Libau au fost uciși 200 matrozii revoltați.

La Kronstadt revoluția iscată a fost înecat în sânge. Extrem de mulți oameni au fost uciși și răniți.

Atentat contra palatului de iarnă al Țarului.

Sâmbăta trecută 2 muncitori, înarmați cu bombe, s'au furișat în palatul de iarnă al Țarului, unde de prezent se află toți marii duci, și eră cât p'aci s'arunce palatul în aer. Poliția a pus din vreme mâna pe atentatori și a aflat la ei mai multe bombe.

Expoziția „Asociațiunii“

Ca întregire a comunicatului asupra «Pății etnografice» a expoziției dela Sibiu mai aducem următoarele:

Desp. C. Industria de casă.

Secț. VI. Industria textilă și alte industrii de casă.

(§. 17). 1. Torsul, țesutul și cusutul vor fi prezentate cu toate mașinele și sculele lor, cari după posibilitate vor fi puse în lucrare sub întreaga durată a expoziției, apoi

(§. 18). 2. prin o colecțiune cât se poate mai bogată a produselor alese și originale ale acestor industrii și

(§. 19). 3. prin colecțiuni de mostre de cusături și țesături. În fine se vor prezentă

(§. 20). 4. și celelalte industrii de casă obicnuite la poporul român (impletitul, olăritul, sculptura în lemn, etc.)

(§. 21). Pentru aranjarea despărțămintelor B. și C. (secț. IV, V și VI) s'a făcut apel la «Reuniunea femeilor române din Sibiu», cu rugarea ca aceasta să ceară și concursul celorlate societăți ale damelor române din țară, eventual și al damelor singurice cari le-ar putea sta într'ajutor.

Asociațiunea din a sa parte:

(§. 22). a) a recercat despărțămintele sale, ca fiecare pe teritoriul său să adune un număr cât mai mare de obiecte caracteristice și originale dintre cele înșirate în §§. 10—20 și să invite fotografi de pe teritoriul lor, ca să participe la expozițiune cu tablouri de fotografii ale porturilor românești (§. 11. p. 3);

(§. 23). b) va procură un număr de 20—30 păpuși în mărime naturală spre a fi îmbrăcate cu costume originale (§. 10), și

(§. 24). c) a autorizat direcțiunea școalei civile de fete să invite toate elevele din trecut și de astăzi ale acestui institut, ca să trimită păpuși în miniatură pentru colecțiunea de porturi, amintite în §. 11 și să pună la dispoziție războiul numitei școale. Mai departe:

(§. 25) a fost recercată și Reuniunea de agricultură din Sibiu să expună colecțiunile sale de păpuși de mostre de cusături și țesături și «Albumul» sau artistic.

Convocare.

Comitetul Despărțământului Solnoc-Dobâca al «Asociațiunii» pentru literatura română și cultura poporului român invită pe toți membrii Despărțământului și spriginitorii progresului cultural al poporului român la adunarea cercuală ordinară, care se va ține la 16 Iulie st. n. 1905 la băile Bizușa (lângă Ileanda-mare) în sala otelului de acolo la 11 ore a. m. după următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președintele Despărțământului.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea alor două comisiuni: a) pentru cenzurarea raportului; b) pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
4. Eventuală disertațiune.
5. Raportul comisiunilor.
6. Alegerea alor doi delegați la adunarea generală dela Sibiu.
7. Eventuale propuneri.

8. Alegerea comisiunii de verificare.
9. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului ținută în Dej la 24 Iunie 1905.

Dr. Teodor Mihali, Dr. A. Vajda-Voevod,
președinte. v.-președinte.

Dr. Liviu Miksa, Matei Pop,
secretar. cassar.

Dr. Ioan Cherecheș,
controlor.

După amiază la 2 ore banchet comun în sala otelului băilor. Anunțările sunt a se face până în 15 Iulie la dl adv. Dr. I. Cherecheș.

Din incidentul acestei adunări tinerimea română din comitatul Solnoc-Dobăca aranjează — sub patronatul dlor Dr. Teodor Mihali și Dr. Alex. Vajda-Voevod — petrecere de vară, în favorul Despărțământului, în sala otelului dela băile din Buzuș. Prețul de intrare: pentru o persoană 2 cor., în familie până la 3 persoane 5 coroane, dela 3 persoane în sus de persoană 1 cor. Începutul la orele 8 seara.

Informațiuni.

Regele în vilegiatură. Maj. Sa Împăratul și Regele nostru a plecat alaltăieri la Ischl, unde va petrece 7 săptămâni.

Parastas pentru Zeno Mocsonyi. Sâmbătă s'a săvârșit — serie «Tel. rom.» — în biserica parohială din suburbiul iosefin al Sibiului, în prezența unui public ales, parastas pentru odihna sufletului răposatului Zeno Mocsonyi. A oficiat însuși I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Mețianu, azistat de P. Cuv. Sa protosincelul Dr. Eusebiu Roșca, de protopresbiterul Ioan Papiu, de presbiterul-preot militar Dr. Virgil Cioban și de diaconul Dumitru Câmpăan.

Opereta «Craiu nou»... cumpărată. Ni-se comunică, că Societatea pentru crearea unui fond de teatru român a cumpărat dela sora regretatului nostru compozitor Ciprian Porumbescu, Dna Maria Rațiu (Câmpina), dreptul de proprietate asupra operetei «Craiu nou» cu prețul de 500 coroane. Toate notele manuscrise ale acestei operete, precum și orchestrarea, formează de aici înainte proprietatea Societății și fără de permisiunea Societății proprietare nu este permis a se da opereta nicăieri. Ar fi însă de dorit, ca Societatea pentru crearea unui fond de teatru să tipărească întreaga partiție cu orchestrarea completă, precum și cu un extras pentru pian, ca să devină mai accesibilă pentru marele nostru public iubitor de muzică națională.

Reuniunea noastră de cântări... la Sibiu. Aflăm cu plăcere, că comitetul Reuniunii noastre de cântări în ședința sa ținută Marți seara a decis, ca Reuniunea noastră să participe în corpore la festivitățile ce vor avea loc în August la Sibiu și să dea cu ocaziunea aceasta și un concert la Sibiu.

Mari festivități la Reșița-montană. Ni-se comunică, că Duminică în 316 Iulie se va sfinți cu mari festivități steagul bravei noastre Reuniuni de cântări și muzică din Reșița-m. 12 reuniuni de muzică vor lua parte în corpore la festivități și multe altele — între cari și Reuniunea noastră de cântări — se vor reprezenta prin delegațiuni. Seara va fi mare concert, la care, afară de Reuniunea iubibilă, vor contribui toate Reuniunile ce iau parte în corpore.

Promotivni. În timpul ultim au mai fost promovați doctori în științele iuridice la universitatea din Cluj tinerii rigorozați Antoniu Bălăciu (originar din Ohaba-Mutnic, de prezent cand. de avocat în Lugoj), Ioan Gligu, Traian Ienciu, Romul Secoșan, Aurel Iuga, ear doctor în medicină dl Dumitru Pavel.

Interpret pentru limba română la tribunalul din Cluj. Tribunalul din Cluj a numit pe avocatul Dr. Iuliu Pordea interpret stabil pentru limba română la acel tribunal.

Transferare. Dl notar public reg. Dr. Desideriu Măttiassich din Lugoj a fost transferat în aceeași calitate la Hódmezővásárhely.

Din procesele «Poporului român». Tribunalul din Budapesta a pedepsit Marți pe redactorul responsabil al foaiei «Poporul român» din Budapesta, Dimitrie Birăuțiu, la 40 cor. amendă pentru 2 articoli apăruiți în 26 Decembrie, despre cari procurorul a constatat că se ocupă cu politica, deși «Poporul român» nu era atunci foaie politică. Sentința s'a ridicat deja la valoarea de drept.

† Alfred Töpke, născut în Sibiu la 1841, fost secretar în ministeriul de finanțe și în timpul ultim viceguvernator al bancei austro-ungare, a încetat alaltăieri din viață la Budapesta.

Concurs la stipendii din fundațiunea Gozdsu. Din fundațiunea fericitului Gozdsu se dau stipendii pentru școale medii, facultăți, universități și școale de cadeți. Concurenții au să prezinte următoarele documente: 1) extras de botez, provăzută cu clauzula parohului, că concursul și de prezent aparține bisericii gr. or. române; 2) testimoniul școlar pe anul 190405, resp. indicele despre cursurile ascultate și ev. documentul despre progresul făcut; 3) atestat de paupertate, care are să cuprindă date pozitive despre averea concurentului sau a părinților lui. Atestatul acesta trebuie scris și de preotul local. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să prezinte și atestat oficial despre ocupațiunea sa pe timpul de întrerupere a studiilor și despre purtarea sa morală în acest timp. Fiecare concurent are să arate în petițiunea sa specialitatea, la care, și locul, unde voește a continua studiile. Cei-ce voese să studieze în străinătate, au să arate necesitatea de a face studii în străinătate. Terminul de concurs e 5 August n. c. Petițiunile au să fie trimise la Reprezentanța fundațiunii lui Gozdsu Budapesta VII, Holló-utca 8. Fiecare concurent are să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde voește să i-se trimită rezoluțiunea Reprezentanței.

Numărul gimnaziilor din Ungaria s'a ridicat în ultimii 10 ani cu 16 (8%), ear numărul școalelor reale a scăzut cu 1. Numărul școlărilor din școalele medii s'a mărit în ultimii 10 ani cu 40%, și creșterea se continuă și azi.

Călduri mari. În ultimele zile a fost în toată țeara căldură tropicală. Temperatura mijlocie a fost mai în tot locul 33 grade Celsius în umbră. Mai cald a fost în orașul Csáktornya (36 grade) mai rece în Bod (11 grade C). Comuna Bod e în apropiere de Brașov și e de mirat, că acolo totdeauna temperatura e mai scăzută. Din cauza căldurii tropicale mulțime de soldați din Pola s'au bolnăvit de insolație, pe când se aflau în marș lung, și au căzut leșinați în șanțuri. Trei din ei au murit. În Lipsca au murit alaltăieri de insolație 14 oameni. Se prevestește, că în zilele proxime vom avea timp frumos, vânturi slabe locale, vreme foarte caldă, ici-coleă furtuni.

Ex-lex. În urma stării de «ex-lex» s'au încassat dela începutul anului până în 1 Iulie la oficiile de dare din Budapesta cu 4 milioane coroane mai puțină dare decât în același interval al anului 1904.

Ciocnire între Român și Maghiar... pe tabla de șac. La Ostende s'a început de câtva timp o întrecere în jocul de șac, la care iau parte 14 șahiști dintre cei mai renumiți din toată lumea, între cari Românul Marco din Viena (originar din Bucovina) și Maghiarul Maróczy din Budapesta. Fiecare a jucat până acum 15 partii. După 14 partii jucate ajunsese Maróczy la locul prim. La a 15-a partidă au ajuns în luptă Maróczy cu Marco. În jocul sicilian, ce s'a desfășurat pe tabla de șac, a învins Românul Marco pe Maghiarul Maróczy și astfel Maróczy a pierdut întâetatea și a ajuns la locul al doilea. La locul prim se află acum Janovszky. Marco se află acum la locul al patrulea. Ordinea după a 15-a rundă e următoarea: Janovszky 10½, Maróczy și Dr. Tarrasch 10, Schlechter 9, Marshall și Marco 8½, Leonhardt 8, Teich-

mann și Burn 7, Wolf și Alapin 6½, Blackburne 6, Tsigorin 4½, Taubenhau 3. O partidă câștigată numără 1, o partidă remis numără ½.

Oameni trăsniți. Pe vreme de furtună nu-i bine să te ascunzi sub pom. Ioan Villim, primar comunal în Oláhpatoka, soția lui și servitoarea lor — apucându-i furtuna pe câmp — s'au ascuns sub un pom și toți 3 au fost trăsniți și au căzut morți. Un ziler ovreu, ascuns și el sub pom, a devenit mut și surd în urma trăsnetului.

Desertor român din Basarabia... la Brașov. Negustorul de pește Iordache Vasiliu Russu din Reni (Basarabia) fusese trimis ca rezervist în Mangiuria. Aici, în o luptă cu Iaponiezii, fū rănit. Readus la Sebastopol s'a vindecat de rana primită și a fost trimis din nou în Mangiuria. Dar el nu s'a mai dus, ci a fugit în România și de aici la Brașov, unde a intrat ca lucrător. Aici a pățit altă nefericire. A căzut de pe schele și s'a rănit grav la cap. Acum zace din nou în spital. În curând se va vindeca. Iordache V. Russu e de 35 ani, știe românește, rusește și polonește, și are în Reni nevastă și 2 copii, despre cari însă n'a mai auzit nici o veste.

Războiul ruso-iaponez. E mare speranța, că la intervenția presidentului Statelor-Unite Roosevelt peste câteva zile se va încheia armistițiul între Rusia și Iaponia. — Colera bântue în Carbin în mod înfiorător. Zi de zi se bolnăvesc sute de oameni. Pe lângă cele 17 spitale din Carbin s'au mai zidit 7. — Pe câmpul de războiu au avut loc mai multe ciocniri, din cari Iaponiezii au eșit învingători. Mai mare a fost lupta dela Penulho, de unde Rușii au fost respinși, după ce au pierdut 400 oameni. Perderile iaponeze au fost numai 90 oameni.

Știri mărunte. La Petersburg poliția a aflat o fabrică secretă de bombe, în care erau 30 bombe fabricate gata și mare cantitate de materii explozive. — Ministrul de externe al Statelor-Unite, Ioan Hay, unul din cei mai mari politicieni ai Americii, a murit la Washington. — Notarul cercual din Borlova (I. Caransebeș), Petru Roitan, a sărit într-o fântână și s'a înecat. — În urma căldurii teribile la Viena 50 oameni s'au bolnăvit de insolație și 3 din ei au murit. — În regiunea Uganea din Africa au murit dela începutul anului până acum 87000 oameni de boala somnului. Între plantațiuni zac mii de cadavre neîngropate. — În una din minele de cărbuni dela Jekaterinoslav (Rusia) s'a întâmplat o explozie colosală de gaz subteran, care a ucis 450 muncitori. — Biserica minunată din Danzig, zidită în stil gotic acum 600 ani, a fost trăsniță și s'a aprins. Turnul a devenit ruină. Clopotele s'au topit și au căzut.

Ordinea examenelor publice

dela școala capitală ort. română din Lugoj cu finea anului 1904—1905.

Vineri, în 24 Iunie c. st. v.

După terminarea sfintei utrenii la oarele 7½ a. m.: Clasa I. de fete; inv. Ioan Vidu.

După sfânta liturgie la oarele 11 a. m.: Examen din cântările de strană; inv. Alexandru Onaie.

Sâmbătă, în 25 Iunie c. st. v.

Dela oarele 7—9 a. m.: Clasa II. de fete; inv. Sofia H. Florescu.

Dela oarele 9½—12 oare a. m.: Clasa III. și IV. de fete; inv. Eva Ogrin.

După amiază dela oarele 3—4½: Clasa I. de băieți; inv. G. Joandrea.

Duminică, în 26 Iunie c. st. v.

La oarele 11 a. m.: Examen din muzica vocală și instrumentală; inv. Ioan Vidu.

După amiază dela oarele 3—5½: Clasa II. și III. de băieți; inv. Alex. Onaie.

Luni, în 27 Iunie c. st. v.

Dela oarele 7—10 a. m.: Clasa V., VI. și cursul supletoriu de fete; inv. Iuliana Ioveșcu. Apoi: Examinarea elevelor din croit și cusutul cu mașina; instructoară Ecaterina Jucu.

După amiază dela oarele 3—6:

Clasa IV., V. și VI. de băieți; inv. Constantin Liuba.

NB. Lucrurile de mână ale elevelor vor fi expuse P. T. public spre vedere și apreciere în una din salele institutului.

Mercuri, în 29 Iunie c. st. v.

Participarea corpului învățătoresc și a tinerimei școlare la serviciul divin împreună cu rugăciune de mulțumită, cetirea clasificățiunilor, împărțirea rapoartelor școlare, a testimoniilor și încheierea solemnă a anului școlar.

La examenele acestea sunt invitați a participa părinții elevilor, precum și toți binevoitorii școlii noastre.

Corpul învățătoresc.

Din public.

Pentru cele cuprinse în această rubrică nu primește redacțiunea nici o răspundere.

On. Redacțiune,

În nr-ii 97 și 98 ai «Tribunei» din a. c. a apărut cu subscrierea On. dn. paroh Vasile Terebențiu, a colegului nostru Ioan Bogdan și a noastră celor aici subscriși doi articoli, cari invinuesc pe dl învățător al nostru Stefan Stefan, că împiedecă ca dirigent prin diferite apucături activitatea Reuniunii noastre de cântări.

Convingându-ne ulterior, că am făcut nedreptate d-lui învățător și dirigent al nostru Stefan Stefan, am rugat în două rânduri On. Redacțiunea a «Tribunei» să dea loc rectificării celor publicate, dar — spre marea noastră părere de rău — On. Redacțiunea a «Tribunei» nu a luat în considerare dreapta noastră rugare.

Astfel am ajuns în imposibilitatea de a rectifica în ziarul, în care au apărut, invinuirile nedrepte ce le-am făcut noi în necunoștința de cauză d-lui Stefan Stefan; ceea-ce aducem pe calea aceasta la cunoștință publică.

Iezvin, Iulie n. 1905.

Ioan Boșcu,
membru și vicepresidentul Reuniunii
de cântări.

Ioan Ursu,
membru și cassierul Reuniunii.

Grădina otelului „Concordia”

Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj

aranjează

sub conducerea d-lui dirigent I. Vidu

Marți la 28 Iunie
11 Iulie 1905

Concert popular

cu următorul

Program :

- a) «Deșteptarea paserilor», cor pe 3 voci egale de I. Concone.
b) «Românașului îi place», cor mixt aranj. de T. Teodorescu.
- a) «Stăncuța», cor mixt de D. G. Kiriac.
b) «Fără număr», cor mixt de E. Candella.
- «Scenă din bătrâni», tablou cu coruri externe de I. Vidu.
- «Dorul Româncei», cor mixt și solo de I. St. Paulian.
- «Eu mă duc codrul rămâne», cor mixt de T. Teodorescu.
- «Negruța», cor mixt cu soli de I. Vidu.
- «Stâng-drept!», cor mixt de D. Dimitriu-T. Teodorescu.

Prețul de intrare: 3 cor. de familie, 1 cor. de persoană.

Începutul la orele 9 seara.

După concert urmează D A N S.

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent și sigur pentru combaterea incendiilor

probat și aprobat de autoritățile publice

se poate căpăta în cantități mici și mari la ferăria Anton Haberehrn

Lugojul-român

vis-à-vis de cafeneaua »Corso«

Anton Haberehrn

Lugojul-român

vis-à-vis de cafeneaua »Corso«

Provocare și apel

cătră on. conducere a comitatului Caraș-Severin, cătră magistratul orașeneș și cătră proprietarii de realități, etc. etc.

E supremă necesitate a aduce respectuos și conștientos din nou aminte on. public **pravul de stins al lui Bauer**, înainte de a se întâmplă eventuale catastrofe. Pravul acesta oferă și a oferit cel mai favorabil, aprobat și eficace mijloc contra incendiilor băntuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpăra acest prav. Despre modul de folosire se dau bucuos deslușiri în localul de vânzare amintit mai sus.

Un tinăr

absolvent de 4 cl. civile și 1 comercială, care vorbește limba română, maghiară și germină, caută aplicație în vre-o cancelarie. Condițiuni modeste. Epistolele să se trimită în Budapesta Föposta, poste-restante, sub adresa »Solid 300«.

Nr. 137 (1-1).

COMPOSITIONI MUSICALE de G. Porambescu

se află de vânzare la REDACTIA „DRAPELUL“ cu următoarele prețuri:

- Imn de urare, pentru 2 voci și pian . . . 50 bani.
- Hora Prahovei, pentru pian . . . . . 50 »
- A căput o rață lină, p. 2 voci și pian . . . 50 »
- Fluturaș de noapte, polcă p. pian . . . . . 50 »
- Frunză verde mărgărit, p. voce și pian . . . 50 »
- Pe câmpiile Stupcei, polcă p. pian . . . . . 50 »
- Fata popii, p. voce și pian . . . . . 50 »
- Basme lăzene, vals p. pian . . . . . 1 cor. 50 »
- Uvertură la „Crai nou“, p. pian 1 . . . . . 50 »
- Baladă, pentru violon și pian 1 . . . . . 25 »
- O roză vestejită, p. voce și pian 1 . . . . . —
- Tupilus prin năgăruș, polcă p. pian . . . . . 50 »

La comande prin postă este de a se alătura 10 bani pentru costul postal de bucată.

Comandele sunt a se face direct la

Redacția „Drapelul“ — Lugoj.

Red. (x-32)

Cărți și reviste

Intrate la redacția ziarului „Drapelul“.

Am primit:

Note și reflecțiuni la situația politică a Românilor din regatul ungar, de Aurel Ciato.

Sibiu, 1905. Se poate comandă la autor în Ocna-Sibiului (Vizakna-fürdő). Prețul 1 coroană plus 10 bani porto postal.

Carte de cetire pentru clasa I și II gimnazială și reală, pentru școalele superioare de fete și instituturile pedagogice, de Virgil Onițiu, director gimnazial. 1 volum 8° mare 352 pag. Brașov 1905. Prețul 3 cor.

Iconografia și întocmirile din inter-

nul bisericeii răsăritene, de Dr. Elie Miron Cristea, ieromonah. Sibiu 1905. Tipografia arhidiecezană. Prețul unui volum broșat 5 cor., legat fin 6 cor.

Floricele din Bănat. Cântări populare și Motto-uri din Compozițiunile d-lui I. Vidu și alții. Culese de N. Jugănar. Prețul 20 bani + porto postal. Se află de vânzare la Redacția »Drapelul« în Lugoj și la librării.

„Lugosana“

institut de credit și economii ca societate pe acții în Lugoj.

Anul fondării 1889.

Capital social 300.000 Cor.

Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.

Depuneri spre fructificare

1.500.000 Cor.

acordă împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară și pe lombard cu 8%, escomptează cambii cu 3 eventual cu 2 subserieri pe timp de 3 până la 6 luni, de ale privaților și de ale corporațiilor cu 7-8%, primește depuneri spre fructificare fără anuț cu 4%, cu anuț 5%.

Darea după interese o solvește însuși institutul.

Nr. 8. x-33.

Direcțiunea.

Dr. Constantin Ignea,

medic univ., operator, etc.

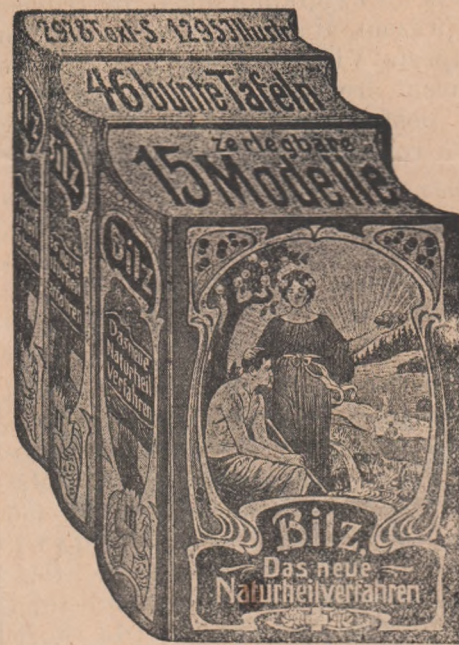
și-a început praxa medicală în Lugoj.

Orele de consultațiune: 10—11 a. m. și 2—4 p. m.

la locuința sa din palatul institutului „Poporul“

Piața Isabella.

Nr. 121 (x-7).

Bilz Naturheilmittel

Cel mai excelent sfetnic în toate cazurile de boală pentru casă și familie. Cel mai bun medic de casa, infalibil și practic. Cartea aceasta să nu lipsească din nici o familie, în care se cetește nemțește. Red. (x 1.)

Prețul opului în ediția de 1 volum cor. 19-20 bani. Prețul în ediția de 3 volume cor. 39 —

Cereți prospecte gratuite și franco, dela Rezentantul general:

Reformschriftsteller Schmall Viena (Wien) VII 3.

Edițiunile Despărtământului Lugoj

Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român.

I. Victor Vlad Delamarina.

POESII.

Bănățenesci. — Intocmiri.

Adunate și arangeate de Dr. Valeriu Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag.

Prețul 30 bani.

II. Bănățeanul.

DEPRINDERI PĂGUBITOARE.

Sfaturi și învățături.

Seria primă. Edițiune îngrijită cu consimțământul autorului de Dr. Valeriu Branisce. 1 volum 8° cu 68 pag.

Prețul 30 bani.

III. Dr. Athanasie Marienescu.

DIALECTUL ROMÂN BĂNAȚIAN.

Studiu scris pe baza poeziilor dialecticale ale lui Victor Vlad Delamarina. 1 broșură 8° cu 28 pag.

Prețul 15 bani.

La comandele din provință este a se alătura și porto-ul postal.

Comandele se pot face sau prin redacția ziarului „Drapelul“, sau direct la secretariul Desp. Lugoj: Dr. Valeriu Branisce. — Prețul se poate trimite și în mărci postale.